

helg

Veien gjennom historien

Byrommet rundt oss er fullt av viktig byhistorie. Men vet du egentlig «hvem» sin gate du går, bor eller jobber i?

PEDER HANSENS GATE. Gata går fra kaia til O.L. Aunesgate. Kjøpmann Peder Hanssen (1811–1881) var et kjent ansikt i Tromsø på sin tid. Hanssen var blant annet ordfører og varaordfører gjennom flere perioder, i tillegg til å være en viktig del av et av de største handelshusene i byen. Sammen med Peter Hanssen inn gikk han i «P. Hanssen & Co» som drev med engroshandel og rederi. De to var sterke pådrivere for å etablere Tromsø skibsverft og de to var deleiere i flere skip.

ADOLFS THOMSENS GATE: Een kort gate mellom Bankgata og Fredrik Langes gate. Adolf Thomsen (1852–1903) var komponist og musiker, og fylte rollen som organist i Tromsø domkirke fra 1883. Thomsen er kanskje mest kjent for melodien til «Barndomsminne frå Nordland» med tekst av Elias Blix. Thomsen kjente Edvard Grieg, og flere av hans verker var dedikert til Grieg. Adolf Thomsen ble også hedret med sin egen byste i Kirkeparken i 1946.

REKTOR STEENS GATE: Mellom Elvegata og Arbeidergata. Johannes Steen (1827–1906) var skolemann og politiker på venstresiden. Steen var lærer, rektor og adjunkt, og han engasjerte seg sterkt i politikken. I 1857 ble han ordfører i Tromsø for første gang, et verv han returnerte til i 1862 og 1864. Steen satt flere perioder på Stortinget og var statsminister i periodene 1891–1893 og 1898–1902. Han ansees som en av de drivende kreftene i arbeidet med å skape offentlig skole i Norge.

REKTOR HORTS GATE. Veien går fra Sommerfeldts gate til Roald Amundsens gate. Denne gata i Hansjordnesbukta har fått sitt navn etter Hans Jakob Horst (1848–1931), som var skolepolitiker på venstresiden rundt 1900. Horst ble adjunkt ved Tromsø høyere skole i 1875, og i 1892 ble han rektor. Han ble medlem i Tromsø Venstre da det ble stiftet i 1884, og han satt i formannskapet fra 1885 til 1908. Fra 1887 til 1890 var han ordfører i Tromsø. Horst satt flere perioder på Stortinget og var også medlem i Nobelkomiteen i en rekke år.

FARFARS GATE: Kjell Arnesen (88) i det han kan kalle «farfars gate». For andre er den riktig nok mer kjent som Samuel Arnesen (1859–1935) som drev selskapet Arnesen & Georgsen sammen med Joachim Georgsen. Arnesen valgt inn i bystyret som 30-åring og ble sittende i 40 år – i to perioder som varaordfører for Venstre og en kort virke. – Huset ser annerledes ut nå, etter en mengde ombygginger, men det sitter enormt med historie i de

REKTOR QVIGSTADS GATE: Gata mellom Røstbakken og Musegata. Denne gata er oppkalt etter Just Qvigstad, som ble født i Lyngen 4. april 1853. Qvigstad var språkforsker, etnograf, kulturhistoriker, skolemann og politiker. Qvigstad var lærer fra 1878 og ble bestyrer (senere rektor) på lærerskolen i 1883. Foruten et avbrekk fra 1910–1912 var han rektor på lærerskolen fram til 1920. Qvigstad satt også i bystyret fra 1889 til 1907, og han var ordfører i 1889, 1905 og 1907. Han gjennomførte også studier av samiske dialekter, og skal ha vært for en moderat linje når det kom til fornorskning av samene. Qvigstad døde 15. mars 1957.

KARL PETTERSENS GATE: Mellom Kirkegårdsveien og Clodiusbakken. Karl Pettersen (1826–1890) var en av grunnleggerne av Tromsø Museum, og han var også bestyrer der fra 1872 fram til han døde i 1890. Pettersen var en anerkjent geolog i tillegg til å være aktiv i flere andre institusjoner. Pettersen var blant annet redaktør for «Tromsø tidene» og medlem i Tromsø amts jernbanekomité. I tiåret før han døde samlet Pettersen nordnorske skipperberetninger om isforhold i Arktis, og han står bak flere avhandlinger om temaet.

OTTO SVERDRUPS GATE: Gata får fra Hansjordnesgata til Seminarbakken. Otto Sverdrup var Fridtjof Nansens «høyre hånd» og var med på flere ekspedisjoner. I 1888 var han med på Nansens ekspedisjon over Grønland, og Sverdrup fikk senere kommandoen på polarskuta «Fram». Sverdrup ledet også den andre «Fram»-ekspedisjonen til Nordvest-Grønland. Det er ikke bare i Tromsø at Sverdrup ble æret med sin egen gate. Også i Steinkjer, Andenes, Narvik, Bodø, Namsos, Gjøvik, Notodden, Kongsbeg, Sandvika og Fjellhamar finnes det veier oppkalt etter polarhelten.

SAMUEL ARNESENS GATE: Gata strekker seg fra Scandic Ishavshotel sørover langs kaia. Gata har fått navn etter den som kom til Tromsø som 19-åring, og gjorde seg bemerket som både næringsdrivende og samfunnsborger. Han ble i en periode som ordfører i 1898. Kjell Arnesen har mange minner knyttet til det grå huset, hvor bestefaren drev sitt verksted, sier han.

FR. LANGES GATE: Strekker seg fra kaia opp til Kongsbakken. Denne gata har fått navn etter politikeren og læreren Ulrik Fredrik Lange (1808-1878). Lange kom til Tromsø i 1833, og var ble da styrer av Tromsø Middel- og Realskole. Lange ble i 1837 Tromsøs første ordfører, og i 1842 ble han for første gang valgt til stortingsmann for Tromsø. I 1849 forlot Lange Tromsø til fordel for Lillehammer - også der jobbet han som skolestyrer.

HELMER HANSENS GATE: Mellom Haakon den VII's gate og Borgåsveien. Navngitt etter polfareren Helmer Julius Hanssen. Han var en av de fem første som nådde Sydpolen sammen med Roald Amundsen. Hanssen hadde god kunnskap om hundekjøring, og på ferden mot Sydpolen var han ansvarlig for navigering. Hanssen var kaptein ombord på «Maud» da Nordøstpassasjen var målet sammen med Roald Amundsen. På denne turen skal imidlertid forholdet mellom de to ha blitt dårlig, og Hanssen ble avskjediget i 1920. Han gjennomførte senere flere ekspedisjoner før han til slutt endte opp som skipskontrollør i Tromsø.

CORA SANDELS GATE: Mellom Storgata og Grønnegata. Navngitt etter Sara Cecilia Gørvell Fabricius (1880-1974), mest kjent under forfatterpseudonymet Cora Sandel. Fabricius kom til Tromsø som 12-åring, og flyttet senere til Paris for å utdanne seg som maler. Fabricius er svært kjent for sine litterære verker om Alberte, som var inspirert av hennes eget liv og Tromsø. Hun fikk norsk diktergasje fra 1941, og Gyldendals årlige æreslønn fra 1950. Perspektivet museum har utstilling om Cora Sandel som de siste årene har blitt stadig større.

BERNT LIES GATE: Ligger mellom Petersborggata og Skolegata. Bernt Bessesen Lie (1868-1916) var forfatter, mest kjent for bøkene «Sorte Ørn», «Svend Bindevind», «Peter Napoleon» og «Guttedage». Han var nevøen til tidligere omtalte Jonas Lie, og kom til Tromsø da han var 15 år gammel. Byen ble viktig i bøkene hans, og skildringene vender stadig tilbake til Nord-Norge. I 1894 reiste Lie og hans kone utenlands, og da de returnerte til Norge i 1910 slo de seg ned på Lillehammer. Da Lie døde i 1916 ble han gravlagt på Tromsø gravlund.

O.L. AUNES GATE: Gata mellom Kirkegårdsveien og Mellomvegen. Ole Larsen Aune er for mange tromsøværinger et kjent navn, da gjerne med binding til Aunegården hvor han drev slakterforretning. Aune var også aktiv venstrepolitiker, og medlem i kommunestyret flere ganger fram til han døde i 1915.

FOGD DREJERS GATE: Går fra St. Hanshaugen til Arbeidergata. Gata har fått navn etter Martinus Nissen Drejer (1808-1872). Drejer var fogd, og i perioden 1849-1867 var han kommunepolitiker. Drejer var også ordfører i Tromsø i flere perioder. Han arbeidet for å få en avdeling av Norges Bank til Tromsø, hvilket ble en realitet i 1852. Drejer ga boksamlingen sin til biblioteket i Tromsø, og han ble hedret med å få en egen gate oppkalt etter ham.

KILLENGREENS GATE: Sidegate ut fra Sjøgata. Richard Killengreen (1863-1941) var en aktiv politiker i Tromsø. Han ble innsatt i kommunestyret i 1893, og var med i formannskapet i over 30 år. I 1897 var han ordfører i Tromsø, og han hadde senere en kort periode som varaordfører. Killengreen har en lang slekts historie bak seg i Tromsø. Handelshuset Killengreen ble etablert av Johan Andreas Killengreen i 1820, og både Richard og broren Christian Petter ble etter hvert med i forretningen.

JONAS LIES GATE: Går fra Musegata til Skolegata. Jonas Lie (1833-1908) er kjent som en av «de fire store» i norsk litteraturhistorie sammen med Ibsen, Bjørnson og Kielland. Lie er kjent for en mengde litterære verk og totalt offentliggjorde han 20 romaner, to bind med fortellinger, to bind med eventyr, fire skuespill, et dramatisk dikt og to diktsamlinger. Nok en eventsamling og et skuespill ble offentliggjort etter at han døde 5. juli 1908. Lie bodde i Tromsø fra 1838 til 1845, og skal stadig ha besøkt byen etter å ha flyttet.

Renate Pettersen
renate@tromso.no
@RenatePettersen
930 54 260

Ronald Johansen (foto)
ronald@tromso.no
@ronaldjohansen
901 80 697